

Sygn.akt III AUa 176/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący sędzia Alicja Sołowińska

Sędziowie Dorota Elżbieta Zarzecka

Marek Szymanowski

Protokolant Edyta Katarzyna Radziwińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 maja 2021 r. w B.

sprawy z odwołania H. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek

na skutek apelacji wnioskodawczyni H. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 10 grudnia 2020 r. sygn. akt IV U 2569/19

I. oddala apelację;

II. zasądza od H. M. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.

Dorota Elżbieta Zarzecka A. M. (1) S.

Sygn. akt III AUa 176/21

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 6 września 2019 roku na podstawie art. 83 ust. 1 oraz art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300 ze zm.) stwierdził, że H. M. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne. Zadłużenie wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosi łącznie 10.315,92 zł., w tym :

1. z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od 06/2016r. do 02/2018r. w kwocie: 7.037,82 zł i odsetki za zwłokę: 1.440,00 zł,

2. z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od 06/2016r. do 03/2018r. w kwocie: 1.601,10 zł, odsetki za zwłokę w kwocie: 237,00 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że z mocy art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Wnioskodawczyni H. M. nie dopełniła tego obowiązku w okresach wskazanych decyzją.

W odwołaniu od powyższej decyzji H. M. wniosła o jej zmianę. Wskazała, że składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zostały już uiszczone, a Zakład chce aby zostały opłacone podwójnie. Podniosła, że od rozpoczęcia działalności gospodarczej w kwietniu 2014r. przez okres dwóch lat opłacała składki na preferencyjnych zasadach. Następnie prowadząc działalność gospodarczą została zatrudniona na umowę o pracę, gdzie zgodnie zobowiązującymi przepisami to pracodawca miał obowiązek odprowadzenia składek za pracownika, więc w okresie od 2 maja 2016r. do 31 stycznia 2017r. składki opłacił pracodawca. Podniosła również, że ZUS domaga się także zapłaty składek za okres od stycznia 2017r. do lutego 2018r., jednakże przez część tego okresu faktycznie nie prowadziła działalności gospodarczej. Prowadziła ją bowiem od grudnia 2017r. do lutego 2018r. i wówczas mogła powstać zaległość w opłacie składek, ale nie w kwotach podanych w decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 10 grudnia 2020 r. oddalił odwołanie.

Sąd ustalił, iż decyzją z dnia 13 marca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. stwierdził, że H. M. jako pracownik u płatnika składek A. M. (2) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom od 1 maja 2016 r. Na podstawie decyzji organ rentowy sporządził dokumenty zgłoszeniowe i rozliczeniowe z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej przez H. M. na jej koncie osobistym. Zadłużenie określone zaskarżoną decyzją wynika ze skorygowania dokumentów rozliczeniowych związanych z wyłączeniem z ubezpieczenia pracowniczego (za okres od czerwca 2016r. do stycznia 2017r.) oraz w związku z brakiem wpłat na należności z tytułu składek za okres od grudnia 2017r. do marca 2018 r. Zaległości wynikające z decyzji nie dotyczą okresu od lutego 2017 r. do listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy wskazał, iż zaskarżona w niniejszej sprawie decyzja jest w części konsekwencją decyzji ZUS z dnia 13 marca 2017r. (dotyczącej wyłączenia z ubezpieczenia pracowniczego w okresie od czerwca 2016 r. do stycznia 2017 r.) oraz konsekwencją braku wpłat na należności z tytułu składek za okres od grudnia 2017 r. do marca 2018 r., co zostało przyznane przez H. M. w treści odwołania.

Sąd I instancji odwołując się do art. 46 ust. 1 oraz art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2019, poz. 300 ze zm.) wskazał, że zaskarżona decyzja organu rentowego odpowiada prawu.

Sąd Okręgowy powołując się na stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie według którego, składki stają się wymagalne w terminie ich płatności, niezależnie od przyczyn, które doprowadziły do ich niezapłacenia, gdyż obowiązek ich uiszczenia wynika z samego faktu zaistnienia tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21 listopada 2013 r., III AUa 3798/12) zwrócił uwagę, że konieczność zapłacenia składek określonych zaskarżoną decyzją organu rentowego wynika m.in. z innej prawomocnej decyzji organu jak i z faktu nieopłacenia składek w części okresu objętego decyzją.

Sąd I instancji podzielił również, stanowisko Sądu Najwyższego według którego, istnieje dualizm organów wydających decyzje w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego i różna droga odwoławcza. Do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych należy tylko realizacja zadań dotyczących kontroli i poboru składek na ubezpieczenie zdrowotne i tylko w tym zakresie decyzje tego Zakładu podlegają kontroli przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2013 r., II UZ 48/13). Sąd wskazał, iż odwołująca nie podniosła zarzutów tego typu, które mogłyby

wzruszyć zaskarżoną decyzję zarówno w zakresie zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne jak i z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Mając powyższe na uwadze na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołanie.

Apelację o powyższego orzeczenia wniosła H. M. zaskarżając wyrok w całości i zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych polegający na tym, że Sąd nie wziął pod uwagę dokumentów, które świadczyły o zasadności odwołania.

Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie decyzji określającej zadłużenie z tytułu składek lub uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu apelacji wskazywała, że bezpodstawnie została wyłączona z ubezpieczenia pracowniczego, które jest obowiązkowe, a pracodawca opłacił składki na ubezpieczenie społeczne od czerwca 2016 r. do stycznia 2017 r. Twierdziła, że Sąd I instancji pominął dowody opłacenia składek przez pracodawcę, a tym samym niezasadnie przyjął, iż istnieją zaległości składkowe.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje

Apelacja jest niezasadna.

Zaskarżona decyzja stwierdza zadłużenie H. M. z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenia zdrowotne w łącznej kwocie wraz z odsetkami 10 315,91 zł. Z załącznika do decyzji zawierającego szczegółowe zestawienie należności składkowych wynika, iż dotyczą one następujących okresów: od czerwca 2016 r. do stycznia 2017 r. i od grudnia 2017 r. do lutego 2018 r. na fundusz ubezpieczeń społecznych (kwota 7037,82 zł i 1440 zł odsetek) oraz od czerwca do lipca 2016 r., za styczeń 2017 r. i od grudnia 2017 r. do marca 2018 r. (kwota 1601,10 zł i 237 zł odsetek) na fundusz ubezpieczenia zdrowotnego.

Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że decyzją z 13 marca 2017 r. H. M. została wyłączona z ubezpieczenia społecznego jako pracownik u płatnika składek A. M. (2) od 1 maja 2016 r. do 31 stycznia 2017 r. Decyzja powyższa jest prawomocna i Sąd rozpoznając odwołanie od decyzji z 6 kwietnia 2019 r. dotyczącej zaległych składek między innymi za ten okres jest związany tą decyzją. W postępowaniu przed organem rentowym zakończonym decyzją z 13 marca 2017 r. ZUS ustalił, że zatrudnienie H. M. u jej syna A. było fikcyjne, nie wiązało się z faktycznym realizowaniem stosunku pracy i dlatego nie mogło być tytułem do obowiązkowego ubezpieczenia społecznego. Na podstawie art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. umowę o pracę zawartą pomiędzy H. M. i A. M. (2) organ rentowy uznał za pozorną, a zatem nieważną i nie skutkującą podleganiu pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu.

W tym stanie rzeczy uiszczenie składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy nastąpiło bez podstawy. Sam fakt opłacenia składek przez płatnika (pracodawcę) w okresie od czerwca 2016 r. do stycznia 2017 r. nie stwarza stosunku ubezpieczeniowego, o ile nie istniał tytuł do ubezpieczenia. Składki na ubezpieczenia społeczne uiszczane przez płatnika uznać należy zatem za nienależne.

W sytuacji gdy skarżąca nie kwestionowała faktu prowadzenia działalności gospodarczej w okresie, gdy jak twierdziła składki były opłacone przez pracodawcę, (czerwiec 2016 r. – styczeń 2017 r.) to istniał obowiązek opłacania składek właśnie z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Słusznie zatem za okres od czerwca 2016 r. do stycznia 2017 r. organ rentowy ustalił zaległości składkowe w związku z działalnością gospodarczą, po uprzednim prawomocnym wyłączeniu H. M. w tym okresie z pracowniczego ubezpieczenia społecznego.

Według twierdzeń odwołującej od lutego 2017 r. do 15 grudnia 2017 r. nie prowadziła działalności gospodarczej. Jak wynika z zaskarżonej decyzji organ rentowy za ten okres nie stwierdził zaległości składkowych. Natomiast od 15 grudnia 2017 r. do lutego 2018 r. H. M. prowadziła działalność gospodarczą i przyznała, że w tym okresie mogły powstać zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

H. M. jako prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą z mocy art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym. W związku z tym

z mocy art. 46 w/w ustawy zobowiązana była rozliczać i opłacać składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Zauważyć należy, iż zasadnicza kwota zaległych składek jest konsekwencją wyłączenia w okresie od maja 2016 r. do stycznia 2017 r. z pracowniczego ubezpieczenia społecznego, którego skarżąca nie kwestionowała poprzez odwołanie się od decyzji z 13 marca 2017 r. Podnoszony w apelacji argument, że we wskazanym okresie składki opłacił pracodawca nie mogą skutkować zmianą wyroku, bowiem obowiązek opłacenia składek z tytułu działalności gospodarczej obciążał skarżącą, natomiast składki na pracownicze ubezpieczenie społeczne obciążały pracodawcę i jak się okazało wynikały z nieważnego tytułu ubezpieczenia.

Mając powyższe na uwadze apelacja jako niezasadna na mocy art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Dorota Elżbieta Zarzecka Alicja Sołowińska Marek Szymanowski